

कृषि सांख्यिकी प्रभाग
अर्थ एवं सांख्यिकी निदेशालय
कृषि, सहकारिता एवं किसान कल्याण विभाग
2018-19 के लिए खाद्यान्न उत्पादन के दूसरे अंश अनुमान

28.02.2019 के अनुसार

फसल	मौसम	2003-04	2004-05	2005-06	2006-07	2007-08	2008-09	2009-10	2010-11	2011-12	2012-13	2013-14	2014-15	2015-16	2016-17	मिलियन टन		
																दूसरे अंश अनुमान	लक्ष्य	दूसरे अंश अनुमान
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19
चावल	खरीफ	78.62	72.23	78.27	80.17	82.66	84.91	75.92	80.65	92.78	92.36	91.50	91.39	91.41	96.30	96.48	99.00	101.96
	रबी	9.91	10.90	13.52	13.18	14.03	14.27	13.18	15.33	12.52	12.87	15.15	14.09	13.00	13.40	14.53	15.00	13.63
	कुल	88.53	83.13	91.79	93.36	96.69	99.18	89.09	95.98	105.30	105.23	106.65	105.48	104.41	109.70	111.01	114.00	115.60
गेहूँ	रबी	72.16	68.64	69.35	75.81	78.57	80.68	80.80	86.87	94.88	93.51	95.85	86.53	92.29	98.51	97.11	102.20	99.12
ज्वार	खरीफ	4.84	4.04	4.07	3.71	4.11	3.05	2.76	3.44	3.29	2.84	2.39	2.30	1.82	1.96	2.01	2.10	1.92
	रबी	1.84	3.20	3.56	3.44	3.81	4.19	3.93	3.56	2.69	2.44	3.15	3.15	2.42	2.60	2.65	2.80	1.84
	कुल	6.68	7.24	7.63	7.15	7.93	7.25	6.70	7.00	5.98	5.28	5.54	5.45	4.24	4.57	4.66	4.90	3.75
बाजरा	खरीफ	12.11	7.93	7.68	8.42	9.97	8.89	6.51	10.37	10.28	8.74	9.25	9.18	8.07	9.73	9.26	9.50	7.46
रागी	खरीफ	1.97	2.43	2.35	1.44	2.15	2.04	1.89	2.19	1.93	1.57	1.98	2.06	1.82	1.39	1.96	2.30	1.32
छोटा बाजरा	खरीफ	0.56	0.48	0.47	0.48	0.55	0.44	0.38	0.44	0.45	0.44	0.43	0.39	0.39	0.44	0.42	0.60	0.38
पोषक अनाज	खरीफ	19.48	14.89	14.58	14.05	16.79	14.42	11.54	16.44	15.95	13.59	14.06	13.93	12.10	13.52	13.65	14.50	11.08
	रबी	1.84	3.20	3.56	3.44	3.81	4.19	3.93	3.56	2.69	2.44	3.15	3.15	2.42	2.60	2.65	2.80	1.84
	कुल	21.32	18.09	18.14	17.50	20.60	18.62	15.47	20.01	18.64	16.03	17.20	17.08	14.52	16.12	16.30	17.30	12.92
मक्का	खरीफ	12.73	11.48	12.16	11.56	15.11	14.12	12.29	16.64	16.49	16.20	17.15	17.01	16.05	18.92	19.51	21.20	20.22
	रबी	2.25	2.70	2.55	3.54	3.85	5.61	4.43	5.09	5.27	6.05	7.11	7.16	6.51	6.98	7.63	7.50	7.58
	कुल	14.98	14.17	14.71	15.10	18.96	19.73	16.72	21.73	21.76	22.26	24.26	24.17	22.57	25.90	27.14	28.70	27.80
जौ	रबी	1.30	1.21	1.22	1.33	1.20	1.69	1.35	1.66	1.62	1.75	1.83	1.61	1.44	1.75	1.99	2.10	1.92
पोषक/मोटे अनाज	खरीफ	32.22	26.36	26.74	25.61	31.89	28.54	23.83	33.08	32.44	29.79	31.20	30.94	28.15	32.44	33.15	35.70	31.30
	रबी	5.39	7.10	7.33	8.31	8.86	11.49	9.72	10.32	9.58	10.24	12.09	11.92	10.37	11.33	12.27	12.40	11.34
	कुल	37.60	33.46	34.07	33.92	40.75	40.04	33.55	43.40	42.01	40.04	43.30	42.86	38.52	43.77	45.42	48.10	42.64
अनाज	खरीफ	110.84	98.59	105.01	105.78	114.55	113.45	99.75	113.73	125.22	122.15	122.70	122.34	119.56	128.74	129.63	134.70	133.26
	रबी	87.45	86.64	90.21	97.30	101.46	106.45	103.70	112.52	116.98	116.63	123.09	112.53	115.66	123.24	123.91	129.60	124.09
	कुल	198.28	185.23	195.22	203.08	216.01	219.90	203.45	226.25	242.20	238.78	245.79	234.87	235.22	251.98	253.54	264.30	257.35
तूर	खरीफ	2.36	2.35	2.74	2.31	3.08	2.27	2.46	2.86	2.65	3.02	3.17	2.81	2.56	4.87	4.02	4.50	3.68
चना	रबी	5.72	5.47	5.60	6.33	5.75	7.06	7.48	8.22	7.70	8.83	9.53	7.33	7.06	9.38	11.10	11.50	10.32
उड़द	खरीफ	1.20	0.95	0.90	0.94	1.12	0.84	0.81	1.40	1.23	1.50	1.15	1.28	1.25	2.18	2.60	2.80	2.68
	रबी	0.27	0.38	0.35	0.50	0.34	0.33	0.42	0.36	0.53	0.47	0.55	0.68	0.70	0.66	0.63	0.80	0.69
	कुल	1.47	1.33	1.25	1.44	1.46	1.17	1.24	1.76	1.77	1.97	1.70	1.96	1.95	2.83	3.23	3.60	3.36
मूँग	खरीफ	1.43	0.81	0.69	0.84	1.25	0.78	0.44	1.53	1.24	0.79	0.96	0.87	1.00	1.64	1.42	1.55	1.84
	रबी	0.28	0.25	0.26	0.28	0.27	0.26	0.25	0.27	0.40	0.40	0.65	0.64	0.59	0.52	0.32	0.70	0.57
	कुल	1.70	1.06	0.95	1.12	1.52	1.03	0.69	1.80	1.63	1.19	1.61	1.50	1.59	2.17	1.74	2.25	2.41
मसूर	रबी	1.04	0.99	0.95	0.91	0.81	0.95	1.03	0.94	1.06	1.13	1.02	1.04	0.98	1.22	*	*	1.53
अन्य खरीफ दलहन	खरीफ	1.18	0.61	0.54	0.70	0.96	0.80	0.49	1.33	0.93	0.61	0.71	0.78	0.72	0.89	0.79	1.00	0.81
अन्य रबी दलहन	रबी	1.44	1.32	1.36	1.37	1.19	1.28	1.28	1.33	1.34	1.59	1.52	1.74	1.47	1.77	3.07	3.10	1.91
कुल दलहन	खरीफ	6.16	4.72	4.86	4.80	6.40	4.69	4.20	7.12	6.06	5.92	6.00	5.73	5.53	9.58	8.83	9.85	9.01
	रबी	8.74	8.41	8.52	9.40	8.36	9.88	10.46	11.12	11.03	12.43	13.26	11.42	10.79	13.55	15.11	16.10	15.02
	कुल	14.91	13.13	13.38	14.20	14.76	14.57	14.66	18.24	17.09	18.34	19.26	17.15	16.32	23.13	23.95	25.95	24.02
कुल खाद्यान्न	खरीफ	117.00	103.31	109.87	110.58	120.96	118.14	103.95	120.85	131.27	128.07	128.69	128.07	125.09	138.33	138.46	144.55	142.27
	रबी	96.19	95.05	98.73	106.71	109.82	116.33	114.15	123.64	128.01	129.05	136.35	123.96	126.45	136.78	139.02	145.70	139.11
	कुल	213.19	198.36	208.60	217.28	230.78	234.47	218.11	244.49	259.29	257.12	265.05	252.02	251.54	275.11	277.49	290.25	281.37

* अन्य रबी दलहन में शामिल

कृषि सांख्यिकी प्रभाग
अर्थ एवं सांख्यिकी निदेशालय
कृषि, सहकारिता एवं किसान कल्याण विभाग
2018-19 के लिए वाणिज्यिक फसलों के दूसरे अग्रिम अनुमान

28.02.2019 के अनुसार

लाख टन

फसल	मौसम	2003-04	2004-05	2005-06	2006-07	2007-08	2008-09	2009-10	2010-11	2011-12	2012-13	2013-14	2014-15	2015-16	2016-17	2017-18	2018-19	
																दूसरे अग्रिम अनुमान	लक्ष्य	दूसरे अग्रिम अनुमान
मूंगफली	खरीफ	68.60	52.62	62.98	32.94	73.62	56.17	38.52	66.43	51.27	31.88	80.58	59.31	53.68	60.48	66.15	75.40	54.41
	रबी	12.67	15.12	16.95	15.69	18.20	15.51	15.76	16.22	18.37	15.07	16.56	14.71	13.66	14.14	16.02	15.28	15.29
	कुल	81.27	67.74	79.93	48.64	91.83	71.68	54.28	82.65	69.64	46.95	97.14	74.02	67.33	74.62	82.17	90.68	69.70
अरंडी बीज	खरीफ	7.97	7.93	9.91	7.62	10.54	11.71	10.09	13.50	22.95	19.64	17.27	18.70	17.52	13.76	14.97	18.31	11.77
तिल	खरीफ	7.82	6.74	6.41	6.18	7.57	6.40	5.88	8.93	8.10	6.85	7.15	8.28	8.50	7.47	7.16	10.07	7.84
रामतिल	खरीफ	1.09	1.12	1.08	1.21	1.10	1.17	1.00	1.08	0.98	1.01	0.98	0.76	0.74	0.85	0.73	2.01	0.65
सोयाबीन	खरीफ	78.18	68.76	82.74	88.51	109.68	99.05	99.64	127.36	122.14	146.66	118.61	103.74	85.70	131.59	113.90	148.20	136.89
सुरजमुखी	खरीफ	3.06	4.31	4.56	3.66	4.63	3.57	2.14	1.92	1.47	1.87	1.66	1.43	0.85	1.11	0.70	1.01	0.98
	रबी	6.24	7.56	9.83	8.62	10.00	8.01	6.36	4.59	3.69	3.57	3.38	2.91	2.12	1.41	1.61	2.01	1.34
	कुल	9.30	11.87	14.39	12.28	14.63	11.58	8.51	6.51	5.17	5.44	5.04	4.34	2.96	2.51	2.30	3.02	2.32
रेपसी एवं सरसों	रबी	62.91	75.93	81.31	74.38	58.34	72.01	66.08	81.79	66.04	80.29	78.77	62.82	67.97	79.17	75.40	84.86	83.97
अलसी	रबी	1.97	1.70	1.73	1.68	1.63	1.69	1.54	1.47	1.52	1.49	1.42	1.55	1.26	1.84	1.77	2.01	1.67
कुसुम्भ	रबी	1.35	1.74	2.29	2.40	2.25	1.89	1.79	1.50	1.45	1.09	1.13	0.90	0.53	0.94	0.41	0.83	0.23
कुल नौ तिलहन	खरीफ	166.71	141.49	167.67	140.12	207.13	178.08	157.28	219.22	206.91	207.91	226.24	192.21	166.98	215.26	203.61	255.00	212.53
	रबी	85.14	102.04	112.11	102.77	90.42	99.11	91.53	105.57	91.08	101.50	101.26	82.90	85.53	97.50	95.20	104.99	102.49
	कुल	251.85	243.54	279.78	242.89	297.55	277.19	248.82	324.79	297.99	309.41	327.49	275.11	252.51	312.76	298.82	359.99	315.02
गन्ना	कुल	2338.62	2370.88	2811.72	3555.20	#####	2850.29	2923.02	3423.82	3610.37	3412.00	3521.42	3623.33	3484.48	3060.69	3532.26	3850.00	3808.34
कपास #	कुल	137.29	164.29	184.99	226.32	258.84	222.76	240.22	330.00	352.00	342.20	359.02	348.05	300.05	325.77	339.15	355.00	300.87
पटसन ##	कुल	102.52	93.99	99.70	103.17	102.20	96.34	112.30	100.09	107.36	103.40	110.83	106.18	99.40	104.32	99.78	105.00	95.60
मेस्टा ##	कुल	9.21	8.73	8.70	9.56	9.90	7.31	5.87	6.11	6.63	5.90	6.07	5.08	5.83	5.30	5.28	7.00	5.12
पटसन एवं मेस्टा ##	कुल	111.73	102.72	108.40	112.73	112.11	103.65	118.17	106.20	113.99	109.30	116.90	111.26	105.24	109.62	105.05	112.00	100.72

प्रति 170 कि०गा० की लाख गांठें

प्रति 180 कि०गा० की लाख गांठें